

Learoesoejkesje - musihke saemien

Dette er en sørsamisk oversettelse av den fastsatte læreplanteksten.
Læreplanen er fastsatt på bokmål.

Mieriedimmine vihtiestamme Maahtoedepartemeenteste 15.11.2019
Eksameneöörnege vihtiestamme Maahtoedepartemeenteste 29.06.2020

Faamosne 01.08.2020 raejeste

Faagen bijre

Faagen relevaanse jìh vihkeles aarvoeh

Musihke lea vihkeles faage sjugniedimmiefaamoen, kultuvregoerkesen jìh identiteetevtiedimmien gaavhtan. Faagen tjìrrh learohkh vâaromem âadtjoeh meatan ârrodh musihkesne aktene jieledeguhkies perspektijvesne. Faagesne musihke learohkh maahtoem evtiedieh joejkemisnie, laavloemisnie, tjoejehtimmesne jìh daanhtsosne, musihkem darjodh jìh gellielaaketje vuekieh hammoedidh jìh guarkedh. Faage edtja viehkietidh guktie learohkh guarkoeh guktie saemien musihke dovne saemien kultuvreste bâata, jìh jeatjah musihke jeatjah kultuvrijste, jìh guktie musihke hijven kultuvrem sjugnede jìh seabradahkejarkelimmieh Saepmesne jìh jeatjah lehkesne veartenisnie vadta. Learohkh edtjeh âadtjodh dââjrehtidh musihke maahta jieledekvaliteetem vedtedh. Musihkefaage edtja learoehkidie ryôjrehtidh meatan ârrodh seabradahke- jìh barkoejliedassesne gusnie daerpies praktikheles jìh estetihkeles tjiehpiesvoetigujmie, kreativiteetine jìh sosijaale ektiedahkojne.

Gaajhkh faagh edtjeh viehkietidh lierehtimmien aarvoevâaromem realiseeredh. Musihkefaagen tjìrrh learohkh edtjeh sijen estetihkeles, kreatijve jìh sjugniedihks tjiehpiesvoeth evtiedidh, jìh nuepiem âadtjodh dam vuesiehtidh. Faage edtja musihke-aavose jìh haalvemedomtesasse sjiehteladtedh, jìh learohkh edtjeh âadtjodh dââjrehtidh jìjtse gïele ulmiem âtna ektievoetesne. Musihkesne learohkh edtjeh gellielaaketje tjiehepes jìh kulturelle vuekieh dâastodh mah okside akten stuerebe ektievoetese rihpestieh. Gaavnedimmieh jielije musihkine leah iemie bielie daestie, jìh learohkh edtjeh âadtjodh dââjredh ââlmehmusihke jìh saemien musihkekultuvre leah vihkeles bielieh mijjen ektie kultuvreste jìh kultuvreaerpeste. Learoesoejkesje lea viedteldihkie saemien aarvojne jìh saemien gïelesne, kultuvresne jìh seabradahkejliedisnie.

Jarngbiehkieh

Musihkem buektedh

Jarngbiehkie musihkem darjodh tjìerteste learohkh leah eadtjohke meatan gieline, krâahpine jìh instrumentigujmie mubpiejgujmie ektine, âehpiedehtiemisnie jìh ovmessie musihkevuekine jìh sjangerinie. Jarngbiehkie edtja learoehkidie dââjrehtimmiem vedtedh tjoejehtidh, laavlodh jìh daanhtsodh ovmessie ektiedimmine. Jarngbiehkie viehkehte guktie learohkh kreatijve prosessi tjìrrh âadtjoeh haarjanidh vâetnoebarkojne, maam joem buektedh jìh âehpiedehtedh.

Musihkem darjodh

Jarngbiehkie musihkem darjodh tjierreste learohkh kreatijvelaakan berkieh viehkine organiseeredh j̄ih musihken maadthbiehkieh tj̄aanghkan biejedh m̄isse akt orre, jallh maam akt áehpies jeatjahtedh. Jarngbiehkie viehkehte guktie learohkh haarjanieh maam joem buektedh j̄ih voerkeslaakan goltelidh sjugniedihks prosessine. Learohkh edtjeh dáárehtimmiem j̄ih lierehtimmiem áadtjodh ovmesseie vukiej bijre musihkem darjodh, j̄ih buektiehtidh átnose vaeltedh ovmesseie improvisasjovne- j̄ih komposisjovnevukieh.

Musihkem dáájredh

Jarngbiehkie musihkem dáájredh tjierreste learohkh eadtjohkelaakan goltelieh j̄ih sijen daajh nuhtjeh. Daate emosjonelle dáájrehtimmieh buakta dovne aarkebiejjeste j̄ih dejtie eksistensijelle gaavnedimmide musihkine, j̄ih learohkh haarjanimmiem áadtjoeh musihkales dáájrehtimmieh buektedh. Daajroe j̄ih dáájrehtimmie musihken j̄ih musihkales vierhkievierhtiej bijre leah váarome akten ussjedadtije j̄ih goerehten geatskanæmman musihkedáájresasse.

Kultuvregoerkese

Jarngbiehkie kultuvregoerkese lea guktie laavlome j̄ih musihke mejtie learohkh buektieh, darjoeh j̄ih dáájroeh, lea viedteldihkie j̄ih ulmiem átna dennie kultuvresne mestie báata. Maehtedh j̄ijtse j̄ih mubpiej musihkales vukieh guarkedh, musihkem buektedh, musihkem darjodh j̄ih musihkem dáájredh dovne kulturelle mahtoem kreava j̄ih vada. Tsiehkieh histovrijisnie j̄ih seabradahkesne leah tjoejehtimmiem,, laavlomem j̄ih daanhtsoem goh estetihkeles vukieh baajnehtamme j̄ih váájnesasse báetieh tjoejehtimmesne, laavloemisnie j̄ih daanhtsosne. Musihken miele sjugniesávva gosse musihke átnasávva sosijaale ektiedimmine, j̄ih musihke mielem vada sosijaale heannadimmide j̄ih rituaalide.

Dáaresthfaageles teemah

Almetjehealsoe j̄ih jieledemaalveme

Faagesne musihke dihte dáaresthfaageles teema almetjehealsoe j̄ih jieledemaalveme learoehkidie mahtoem vada vueliem, musihkem, laavlomem j̄ih jeatjah vokaale vukieh j̄ih daanhtsoem áehpiedehtedh. Ektievoete musihken bijre relasjovnh almetji gaskem tseegkie, haalvemedomtesem vada j̄ih positjive j̄ijtjeguvviem vada, gosse musihken faageles j̄ih estetihkeles dimensjovnh gorresuvvieh. Musihke lea vierhtie damtijidh, ássjaldahkh j̄ih domtesh soptsestidh j̄ih gietedidh, mietiemoeresne j̄ih vuestiemoeresne. Saemien j̄ih jeatjah musihken tj̄irrh learohkh nuepiem áadtjoeh j̄ijtsh identiteetem nænnoestidh j̄ih tseegkedh. Tjehpeles vukieh

nuepiem vedtieh dovne jïjtse jïh mubpiej domtesh guarkedh, jïh daate v aromem beaja hijven psykiske healsose.

Demokratije jïh meatan rrojevoete

Faagesne musihke d aresthfaageles teema demokratije jïh meatan rrojevoete learohkh daajroem evtiedieh guktie musihke maahta vihkeles demokraates vierhtine  rrodh. Gosse teemine barkeminie learohkh goerkesem  adtjoeh guktie sijjeh maehtieh  tnose vaeltedh tjiehpelles buektemevuekieh jïh estetihkeles vuekieh demokraates prosessine. Faage musihke edtja voerkesvoetem vedtedh guktie musihke iktegisth lea  tnasovveme m ielh buektedh jïh identiteeth sjugniedidh jïh gaskesadtedh. Musihkesne learohkh haarjanieh ovmessie m ielh g ietedidh jïh ovsiemesvoeth   ktedh, jïh voerkesvoetem evtiedieh dovne reaktan bi re soptsestidh, jïh soptsestimmiereaktan raasti bi re.

Vihkeles tjiehpiesvoeth

Njaalmeldh tjiehpiesvoeth

Njaalmeldh tjiehpiesvoeth musihkesne lea maehtedh g ielem jeereldihkie nuhtjedh joejkemisnie, laavloemisnie jïh jeatjah vokaale vuekine juktie improviseeredh, vaajestidh jïh musihkales aamhth buektedh. Njaalmeldh tjiehpiesvoeth leah aaj soptsestidh jïh digkiedidh jïjtse sjugniedihks prosessine, jïh maehtedh ussjedadtedh musihkales d  jrehtimmiej jïh d  jresi bijjeli. Evtiedimmie njaalmeldh tjiehpiesvoeteste musihkesne lea aelkedh aelhie musihkem buektedh goske maahta geervebe musihkem buektedh jïh jïjtse d  jresi bi re soptsestidh jïh aelhie vierhkievierhtieh nuhtjedh goske maahta geervebe musihkefaageles teemah, estetihkeles d  jresh, musihkales vierhkievierhtieh jïh musihken funksjovnh veelebelakaan buerkiestidh.

Maehtedh tjaeledh

Maehtedh tjaeledh musihkesne lea joekehts s arhts analoge jïh digitaale notasjovnh  tnose vaeltedh mah d  arjoem vedtieh buektedh, darjodh jïh musihkem d  jredh, jïh d  arjoem vedtieh prosessh jïh illedahkh dokumenteeredh. Dan sisnie grafihkeles notasjovne, notah jïh besifringe. Evtiedimmie tjaelememahtoste musihkesne aalka gosse aelhie notasjovnevuekiejgumie  ahpene jïh dejtie nuhtjie, goske maahta ovmessie notasjovnevuekieh jïh tjaelemeg ielh nuhtjedh juktie musihkales  ssjalommesh goerehtidh, dokumenteeredh jïh buektedh.

Maehtedh lohkedh

Maehtedh lohkedh musihkesne lea ovmessie musihkales teeksth toelhkestidh jïh guarkedh, dovne musihkales v ehtah, symbolh jïh teeksth tj anghkan bi jesovveme jienebi modaliteetigumie, digitaalelaakan jïh  ehpiedehtieminie

scenesne. Evtiedimmie lohkememaahoste musihkesne aalka gosse maahta damtijdh, soptsestalledh aelhie væhtaj jïh symboli bijre jïh dejtje nuhtjedh juktie maehdedh ovmessie notasjovneviekie nuhtjedh musihkales ektiedahkosne, jïh maehdedh guarkedh jïh ussjedatedh åtnoen bijjelen musihkeste jïh daanhtoste jïh vierhkievierhtijste, ahkedh geervebe vuede.

Maehtedh ryöknedh

Maehtedh ryöknedidh musihkesne lea maehdedh musihken maadthbiekkih guarkedh jïh nuhtjedh, goh pulse, taakte, jievkehtimmieh, tonajalloe, tekstuvre jïh hammo. Lea goerehtidh jïh eksperimenteeredh möönsterigujmie jïh struktuvrigujmie, jïh ryöknedimmieh tïjeste jïh rommeste musihkesne jïh daanhtosne darjodh. Evtiedimmie ryökmememaahoste musihkesne lea aelkedh aelhie möönsterh jïh struktuvrh darjodh, buektedh jïh buerkiestidh, jïh aelhie ryöknedimmieh darjodh tïjeste jïh rommeste, akten giengeleslåbpoe kråahpeles jïh kognitijve goerkesasse presisjovneste jïh kompleksiteteste mah leah vïedteldihkie musihken maadthbiekide, möönsteridie jïh struktuvride, tïjese jïh rommese.

Digitaale tjehpiesvoeth

Digitaale tjehpiesvoeth musihkesne lea maehdedh musihketeknologijem nuhtjedh juktie musihkem buektedh, darjodh jïh dååjredh. Lea maehdedh digitaale dïrregh kreatijvelaakan nuhtjedh juktie baantedimmieh darjodh, tjojem gietedidh jïh manipuleeredh jïh programmeeremem nuhtjedh sjugniedihks barkosne. Digitaale tjehpiesvoeth lea aaj digitaale vuarjasjimmiefaamoem nuhtjedh. Lea aaj aalkoereaktan njoelkedassh fulkedh jïtse jïh mubpiej musihkesne jïh nedte-etihkem vuesiehtidh laavenjostosne mubpiejgumie. Evtiedimmie digitaale tjehpiesvoetijste musihkesne lea aelkedh aelhie digitaale dïrregh nuhtjedh musihkales barkoeh hammoedidh, digitaale dïrregh jïh teknologijem strategeles jïh jeereldihkie nuhtjedh juktie maereles jïh kreatijve musihkales vuede åadtjodh. Lea aaj persovnevaarjelimmie jïh nedte-etihkem vuesiehtidh sjïere tsiehkie jïh hijven vuarjasjimmiefaamoem vuesiehtidh jïh ektiedahkoem musihkales ektievoetine vuesiehtidh

Maahtoelmieh jïh vuarjasjimmie

Maahtoelmie jïh vuarjasjimmie 2. daltese

Maahtoelmie 2. daltesen mænngan

Lïrehtimmien ulmie lea learohke edtja maehdedh

- gellie laavlomestååkedimmieh, laavlomh jñh daanhtsoeh darjodh mah leah veedtjesovveme learohki lihke musihkekultuvreste jñh kultuvreaerpeste
- goerehtidh jñh eksperimenteeredh pulsine, jievkehtimmine, driektine, melodijine, dynamihkine, harmonijine jñh hammojne daanhtsosne, gieline jñh tjoejhtimmesne instrumeentine
- musihken maadthbiehkiejgumie stååkedidh tjoejen jñh gielen tjñrrh, möönsterh darjodh jñh möönsterh laavkedh aelhie improvisasjovnide jñh komposisjovnide, aaj digitaale dirregigumie
- dååjresidie ovmesse musihkales vuekijste buektedh soptsestallemen tjñrrh jñh tjiehpeles buektemevuekiej tjñrrh

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh jñh maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vuesiehtieh jñh evtiedieh musihkesne 1. jñh 2. daltesisnie gosse meatan jñh darjoeh laavlomestååkedimmieh, daanhtsoeh jñh instrumenth tjoejhtieh, musihkem darjoeh, eksperimenteerieh jñh buerkiestieh musihkales vuekieh, jñh gosse goltelieh, jñtjemse musihkedååjresi sijse jielieh jñh musihkedååjresh buektieh.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohke lea meatan jñh lieremelastose skreejrehtidh viehkine baajedh learoehkidie golteldidh, stååkedidh, onterdidh jñh sijjen daajh nuhtjedh mah learohki faagegoerkesem evtiedieh, jñh dejtie nuepiem vedtieh maam joem buektedh jñh haalvemedomtesem vedtieh. Lohkehtæjja jñh learohkh edtjeh soptsestalledh learohki evtiedimmien bijre musihkesne. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh disse maam dååjroeh jñh buektiehtieh, jñh maam buerebelaakan buektiehtieh goh aarebi. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse lieremen bijre bihkedidh jñh lierehtimmiem sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedassem nuhtjedh sov maahtoem faagesne evtiedidh.

Maahtoelmieh jñh vuarjasjimmie 4. daltese

Maahtoelmie 4. daltesen mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja maehtedh

- ´såemies vuelieh, laavlomh jñh daanhtsoeh darjodh jñh goerehtidh saemien kultuvreste jñh jeatjah musihkekultuvrijste
- ´joejkedh, laavlodh jñh instrumeenth tjoejhtidh oktegh jñh mubpiejgumie ektine viehkine gehøreste jñh aelhie notasjovneste
- jievkehtimmiejgumie, melodijigumie jñh jeatjah maadthbiehkiejgumie eksperimenteeredh, möönsterh laavkedh komposisjovnide, aaj viehkine digitaale dirregijstie, jñh barkoeprosessh jñh illedahkh åehpiedehtedh

- jįtsh musihkedåjresh buektedh jįh åtnoem musihkales vierhkievierhtijste buerkiestidh viehkine aelhie faagebaakoetjertijste joekoen vuelien jįh jeatjah saemien musihken bijre
- soptsestalledh jįh ussjedatedh guktie musihke mielem sjugnede gosse ovmesse sosijaale ektiedimmine åtnasåvva

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh jįh maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vuesiehtieh jįh evtiedieh musihkesne 3. jįh 4. daltesisnie gosse juejkieh, laavloeh, buektieh jįh darjoeh musihkem, aelhie buerkiestimmieh darjoeh jįtse barkoeprosesse jįh destie maam buakteme jįh dorjeme, buerkiestieh jįh buektieh jįtse musihkedåjresh, jįh goerkesem evtiedieh musihken, laavlomen jįh daanhtsoen mieleste.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh Leah meatan jįh lieremelastose skreejrehtidh viehkine learohkh åadtjoeh eksperimenteeredh, fantasijen jįh kreativiteetem nuhtjedh. Lohkehtæjja jįh learohkh edtjeh soptsestalledh learohki evtiedimmien bijre musihkesne. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh disse maam dåjroeh sijjeh buektiehtieh, jįh maam buerebelaakan buektiehtieh goh aarebi. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse lieremen bijre bihkedidh jįh lierehtimmien sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedasse nuhtjedh sov maahtoem faagesne evtiedidh.

Maahtoelmieh jįh vuarjasjimmie 7. daltese

Maahtoelmie 7. daltesen mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja maehtedh

- såemies musihkem, laavlomem jįh jeatjah vokaale vukieh jįh daanhtsoeh ektietijjeste jįh histovrijistie buektedh
- goerehtidh jįh digkiedidh guktie musihke dejpelistie daan beajjetje musihkem baajnehte
- vueliem jįh jeatjah musihkem haarjanidh jįh åehpiedehtedh, mubpiejgumie ektine jallh oktegh, gehøren mietie jįh viehkine aelhie notasjovnevukijste
- goltelidh, ekspermienteeredh jįh orre vukieh sjugniedidh instrumentigumie, kråahpine, gieline jallh tjoejine jeatjah gaaltijjstie, jįh illedahkem åehpiedehtedh
- teknologijem jįh digitaale dirreggh nuhtjedh musihkem sjugniedidh, haarjanidh jįh gietedidh
- faagediejvesh nuhtjedh gosse barkoeprosessh, illedahkh, musihkales vukieh jįh vierhkievierhtieh buerkeste jįh dej bijjeli ussjedadta
- musihkales dåjresh jįh dåjrehtimmieh goerehtidh jįh buektedh

- goerehtidh guktie tjoele, tjoeleraállah j̄ih seksualiteete v̄aajnoes dorjesuvvieh daanhtsosne j̄ih v̄uelesne j̄ih jeatjah musihkesne byögkeles t̄iehtjielisnie, j̄ih v̄uekieh sjugniedidh mah stereotypijh haestieh
- ussjedattedh guktie musihke maakta ovmesseie ráállah utnedh juktie indivijde j̄ih d̄aehkiej identiteetem evtiedidh

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh j̄ih maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem v̄uesiehtieh j̄ih evtiedieh musihkesne 5., 6. j̄ih 7.b. daltesisnie gosse t̄ojehtieh, juejkieh, laavloeh, buektieh jeatjah vokaale v̄uekieh j̄ih daanhtsoeh. Dah aaj maahtoem v̄uesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse nuepiem áadtjoeh musihkem darjodh, kreativiteetem j̄ih fantasijem sjugniedihks barkosne v̄uesiehtidh, prosessigujmie barkedh v̄ætnoelaaketje j̄ih estetihkeles t̄iehpiesvoetigujmie, j̄ih musihkem, laavlomem j̄ih daanhtsoem nuhtjedh goerehtidh, goerkesem v̄uesiehtidh j̄ih j̄ijtsh mielh buektedh fenomeeni j̄ih haestemi bijre seabradahkesne

Lohkehtæjja edtja sjiehtelattedh guktie learohkh Leah meatan j̄ih lieremelastose skreejrehtidh viehkine learohkh áadtjoeh eksperimenteeredh, fantasijen j̄ih kreativiteetem nuhtjedh prosessine j̄ih sjugniedihks barkosne. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtjeh soptsestalledh learohki evtiedimmien bijre musihkesne. Learohkh edtjeh nuepiem áadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh v̄uesiehtieh, edtjeh nuepiem áadtjodh baakoeh biejedh disse maam d̄aájroeh sijjeh buektiehtieh, j̄ih maam buerebelaakan buektiehtieh goh aarebi. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse lieremen bihkedidh bijre j̄ih lierehtimmiem sjiehtelattedh guktie learohkh maehtieh bihkedassem nuhtjedh sov maahtoem faagesne evtiedidh.

Maahtoelmieh j̄ih vuarjasjimmie 10. daltese

Maahtoelmie 10. daltesen mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja maehdedh

- haarjanidh j̄ih áehpiedehtedh ovmesseie v̄uelieh, laavlomh, musihkev̄uekieh, jeatjah vokaale v̄uekieh j̄ih daanhtsoeh
- digkiedidh guktie musihkales aerpiev̄uekieh vaarjelamme j̄ih orrestamme sjidtieh
- mubpiejgujmie laavenjostedh juktie haarjanimmieprosessh soejkesjidh j̄ih tjirrehtidh gusnie j̄ijtjedorjeme v̄uelie, laavlome, jeatjah vokaale v̄uekieh, t̄ojehtimmie instrumentine jallh daanhtsoe, j̄ih illedahkem áehpiedehtedh d̄aehkesne jallh oktegh
- musihkem sjugniedidh j̄ih programmeeredh, aaj v̄ueline, viehkine t̄ojine ovmesseie gaaltijjstie eksperimenteeredh

- musihkales dååjresh j̄ih dååjrehtimmieh goerehtidh j̄ih buektedh, j̄ih ussjedadtedh guktie musihkales vierhkievierhtieh átnasuvvieh
- ovmessie vuekieh goltelidh j̄ih pryövedh j̄ih veeljemem tj̄ielkestidh sjugniedihks prosessine ássjalommesistie gaervies illedahkese
- gehørem j̄ih notasjovnevuekieh nuhtjedh goh dåarjoe sjugniedihks barkosne
- sjiehteles faagebaakoetj̄ierth nuhtjedh sjugniedihks barkosne, j̄ih gosse prosessii j̄ih dorjesi bijjeli ussjedadta
- goerehtidh j̄ih ussjedadtedh guktie histovrijes tsiehkies j̄ih tsiehkies seabradahkesne leah musihkem, laavlomem j̄ih daanhtsoem baajnehtamme goh estetihkeles vuekieh, j̄ih musihkales vuekieh sjugniedidh mah bæjjese vaeltieh haestemh daaletje tj̄ijen
- musihken j̄ih daanhtsoen ulmiem seabradahkesne goerehtidh j̄ih digkiedidh, aaj saemien musihke j̄ih daanhtsoe gaajhkijste njieljie saemien laantijste, j̄ih etihkeles dåeriesmoerh mah leah viedteldihkie musihkales lahtesidie j̄ih musihkekultuvride

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh j̄ih maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh musihkesne 8. 9. j̄ih 10. daltesisnie gosse tjoejehtieh, laavloeh, jeatjah vokaale vuekieh j̄ih daanhtsoeh nuhtjeh, j̄ih gosse soejkesjeh j̄ih barkoem tj̄irrehtieh musihkem buektedh j̄ih darjodh, illedahkide vuesiehtieh j̄ih dej bijjeli ussjededtieh. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh gosse soptsestieh j̄ih digkiedidh maam ulmide laavlome, jeatjah vokaale vuekieh j̄ih daanhtsoe seabradahkesne utnieh j̄ih gosse etihkeles dåeriesmoerh ovmessie vuekiej bijre digkiedieh.

Lohkehtæjja edtja sj̄iehteladtedh guktie learohkh leah meatan j̄ih lieremelastose skreejrehtidh viehkine learohkh áadtjoeh eksperimenteeredh, fantasijen j̄ih kreativiteetem nuhtjedh j̄ih áadtjoeh systematihkeles barkedh evtiedimmine aktede dorjesistie, ássjalommesistie gaervies illedahkese. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtjeh soptsestalledh learohki evtiedimmien bijre musihkesne. Learohkh edtjeh nuepiem áadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem áadtjodh baakoeh biejedh disse maam dååjroeh sijjeh buektiehtieh, j̄ih maam buerebelaakan buektiehtieh goh aarebi. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse lieremen bijre bihkedidh j̄ih lierehtimmiem sj̄iehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedassem nuhtjedh sov maahtoem faagesne evtiedidh.

Galhkuvevuvarjasjimmie

Galhkuvevuvarjasjimmie edtja dam tj̄aenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke musihkesne átna gosse lierehtimmiem galhkoeh 10. daltesen mænngan. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh j̄ih sj̄iehteladtedh guktie learohkh áadtjoeh sijjen maahtoem vuesiehtidh joekehtslaakan, mesnie goerkese, ussjedadteme j̄ih laejhtehts ussjedimmie, ovmessie ektiedimmine.

Lohkehtæjja edtja karakterem musihkese biejedh dan maahtoen mietie maam learohke vuesiehtamme gosse learohke musihkem buakta jih dorje, musihkem dååjroe jih kultuvregoerkesinie barka dan sjugniedihks barkoen bijre.

Vuarjasjimmieöörnege

Galhkuvevuvarjasjimmie

10.trinn eller på det trinnet faget blir avsluttet: Eleven skal ha én standpunktkarakter.

Eksamene learoehkidie

10.trinn eller på det trinnet faget blir avsluttet: Eleven har ikke eksamen.

Eksamene privatistide

10.trinn eller på det trinnet faget blir avsluttet: Det er ikke privatistordning i faget.